

Сыаната
2 хэдчү

Блам ыйын 4 күнүгө Л. И. Брежнев Воин кинигеге Хоф-
тартег паркада турурунлабүт сөрийлэр уюна кууһулаан
дыахыйылар спэртибаларин лааматынныктарытар венек
түрдө. Венек аалай кыылм лизитатитер нууччалым уюна
немесчин тылларынан «Милитаризм уюна нацизм спэртиба-
ларингар. ССКП КК Генеральный секретара, ССРС Ве-
рховный Советын Президиучун Председателз Л. И. Брежнев-
дин суруллубүт.

Александр Аржанов орто оңкроланы бүтүрүп баран произведстводо үлүшүн тагсыдыт. Дубурдугат, үлүшү сүстөгөс уюлчан ортом томкы иштетип байылыгыр багытала. Билгенин кичи ол башы сандатын

тодордо, бишр тэнүү үз-
лэгийнхөн буюула. Саяах
уусуу хунаа кыраы буюу
уусуу эрэдэр үзэхи кини
бэрг чухайдакх уулаа
баримэтигэр тодорор.
Эу хуунгэ шиймээ
тахсар мэгэишнэлэри
оролгуннээхэн үзэлнээ
бара турор. Карл Маркс
аагичан советс Одоууу-
наары өгбөлүнмэгэн мэг-
эишнэгтордари тэгннэрэ
түргэн, ондуулаа та-
мэгсгэбалаах. Итнээ Алек-
сей кырат суа сыргам
бизрэр. Дээ ги нийн ки-
ни дээс-сэргэз шийм.

СНИМКА: Алексей
Аржаков станок № 14

П. ОКОНЕШНИКОВ
фотота.

Үлэбэ кынаптааччы

Олох суолаттар тага үлүмүт эдэр киһини үлэһит таһымыга уһуйуу олу бочуоттаах дьыала. Ону үгүс сыратын биэрэр киһини Эрилик Эристин аатынан санвох Чакырдаах отделиениетын Эбэ көмөсөдөһөй-гычат фермытын наставнига Олена Дмитриевна Луковцева буолар. Киһи маанылаһар таабыта сүүрбөттөн тахыыл буолла.

Эбэ ферматын жаман
туса сохозна да, оройуон
га да бипр бастык үн
лэринэн. б и л а а
Манна барыта 112 мы
сүбү кыстаат. Билинмэ
сыттар кыстык сэтэ ийб
ар бипр фудайнай ына

тан 933 кг үрүн малчин малдылар, од ийнгэр муус усторт—181 кг. Наставник бейтэ валовоитунан 18829 кг шата, Коллективка үчүгэй үлэмэх эдэр иччаттар элбэхтер, Холбоур, Александр Сивцева сэтте ий-даары соруудагы баатарым бук толорон хас бирдиги ынабыттан 1053 кг үтү шала, Оттон Ферия стар-шайа Ольга Адамова да көрдөрүүтэ кубагана суох.

Кырыттар наставник-тарын көмөгүнэн кыстагы атангы туоралы, сүөһүл-рин күөххэ үчүгэй турук-туох үктэниэрэргэ бери-күүстэрин ууран үлэллил-лэр.

A. TUTUBLEBA

Күниэтэ элбэтэллэр

Кара Марис аялына
совхоз Одылуушаада
отдешинетын суусуңу
таран куоталанылар
гер кастык сэтте ийи
түмүгүнүн Урах Күөр
ферматын коллектив
иники тартыста. Ферм
старина, иччат иш
тагышта Зоя Дмитрие
на Каштонова—тү
тө ий эччи, амарах сү
байыт.

Коллентия байы.
туорт ылга башарын фю

Үрдүн көрдөрүү

Кыстанк сотта 1айа түмүн
төннө. Сорох сүөсүһүттө
Перней Маайы үчүгөй сит
тинилләрдаах көрүстүләр
Карл Маркс атына
союз Болугурдаагы отл
ленинетын сүөсүһүттө Анас
тания Устиновна Максим
на көрөр-харайлар. 50 б
р-оскутун барытын тын
наах илгэн. Хас биір
дипләрө 104,8 кг әбилләр

райпай ынахтан 534 кг
үрүн илгээн мата, ошон
муус Усталааны сору-
манын 128,2 быргынан
толордо. Эдэр сүсүлүт
Татьяна Сысоловнаны
на-доойунан 10460 кг, от-
на Розалия Седлашче-
на 9590 кг үтүу мата-
лар. Кыргыздар өтн си-
тиниздерин өссө чыга-
тар өлүн туруулаан
көзүлүштө.

А. БАЙНА.

Үрдүн көрдөрүү

Оройуон үрүмүнэн сэт
ыйга ыччыл суоһу ор
эбиллэннэ 91 кг быһа
намыһа жбит буоллар
Волугур баастыһыгар
көрдөрүүлэрэ лаппа үрү

Д. ДЯЧКОВСКАЯ

МЫРЫЛА. Юность
комсомольской-мечет бөр-
мөбө. Елена Николаевна
Кромикова таһмо да су.

БЫЛААНЫ
ТАНЫНАН ҮҮТ

амыг старшайнхан, эдэрдэ-
га настайнхымаан үзэшир.
Кыстыг сэтгэ ийнгар бу
коллектив тас бишрхы
ынарыгтан 831 кг үрүм
илэми ман, сорьдоргы 136
быриймаан толордо. Стар-
шай мөнхмөхсөт блага.
нот 21 быриймаан жуола-
да, отгон көмсөлжэ Ля-
бова, Лобакина хөлөөшү-
рэн 8877 кг үрүм ман, эмнэ
бэртэхэй ситхинилэннэ,
Ферма коллектива са-
лгынжэ жэчирэн ийдэри-
гар мунгуур талаарны
лахатын үзэширээ сорю-
тала.

Д. ДМИТРИЕВ

ИННИКИ—
„ЭРЭЛ“ ФЕРМА

ГУУРАПЧЫ — советска Сымлаууады отоболениетын И. Р. дымкыскага стар-тайдаат Эд. алы колхозом-скай-мичит ферма колле-тиги кыдыгы кыстыкка Кы сагал отоболениетын Артыс ферматын кыт а кыстадаар

Сид бастаган туурт айым
түмүгүмө бир буражаны
пакеттан уртү макым бы-
лаакын 110 бырылган го-
лором, «Эрэл» фэралы ичи-
наикештөра ичиси түс-
түзүр, «Арзыстар» соруудах-
тары 2 бырылманынан
акардылар.

Эдэрдар к алекметарын
кусталакыта сайгамар.
Деминский комсомол 60
сыла түбөлүгүн чыңалар
курадганын улам гөтөм-
рөн чыгар.

Хайрат обие корб.

Тэнийбэт
сүрэхтээх

Кыргыздын бизн сыяктуу
дизайн олоктор, симпатия
оронго талданган-теңийин
кпат булар уламат
тагы сүзүз батартат кыр-
чыластара олар буларча
чылар. Бизр окуп кийи-
нн Чакыр олокторго, кол-
дойуна татуу ветеран
коммунит Демьяно Нейр
Кандидатин булар.

Кини свага 83-го. Од бо
буоллар сөөкөхүдөр күү
кыдырыккан камалла са
тымр. Ошоникер кыдыны
мнат мыр өлөпкөс, сыра
па сөөкүүттүгүд алытты
ораварбат, оттон от үлгү
чүдөкөштүр өз атырдаа
кыраломд бариматын
барар.

— Сотору сыарба сытаа-
ным татымын кароон,
уһинмайбэр балаһнаккым, —
эппэтинньи кырыаһас.

Два, третьим и др., бу-
дущих государств.

СНВМОРКА: П. В. Де-
ньюмов был изыскателем
судов.

Автор фотот.

— И. ЛЕБЕДЕВ,
хайыат общ. корр.

руж Василий Ключков «Россия князь, ох эрэврэ туту-
нар сир туох, ээринбититэр—Москва!» дээн дойдуну
бүтүнүттүн тилинэ көмүт тыллара баһааттыы дуо-
лаабынча суруйду. Көрүстүрүлүбүтү.

(Бүтүүтүн 4-с стр. көр).

С. ПУДОВА,
тыя хайнааыстыбатын
управлениетын үүнээйи
харытабылытар
агронома.

ӨЙҮҮН—КЫАЙЫ БЫРААҢЫННЫГА

Феохист СОФРОНОВ

УЛУУКАН КЫАЙЫ

История да суога
Урут бу мөһөмтү Улуукаан Кыайы.
Кийи аймах көрүстөтү турууда
Калар көм-дөмө кирбидерин айы.
Умнукаан суох историк хөтүн
Умнубат үтүнү, үтүнү.
Ким тодо, ким хайдах охсуусугун
Көндөс да көрөдөнү ким.
Уруйлааныра уолубака,
Охсуууууу саллабыт Партыбят.
Эрдэлдөнү феохист аймахха
Этин буолан саллабыт саллапкыт
Армивра тыада — ситэ сөбүлүр,
Аватар аңа, итэр ийэ.
Ахтылаада тыаа, фронт курдук,
Сик биэр,
Ахса билибэт араас арба,
Өрүү ахтылаа, үтүс көм да аастар.
Үүнөр көлүөнө өйү доһута,
Ахтылаах ийэ, агардас дөхтөр.
Халыба сүүрбүт харааһын уута.
Кыайы кинигеттер кый ыраактан,
Кыратык да буолар, кыбалаан кыраты.
Үтүс дөһөнү, өлгөм баайын ыттан.
Үлэсэн өйөөбүт Саха сире.
Ал дойдуга алдырхайы адалар.
Армен айдааныах феохист өлөт,
Үтүс саадалаах кийи аймарар
Үрдүк өлөһөхтүн, Советский кийи — өл!

МОСКВА. Билибэт саллаат угуоһун
иттыгар. Манна Аба дойдуну кимүүр
Улуу сэрин фронтарылар Ийэ дойдуну
Көтүрүн, кийи уонна тутулуга суох
сүрүтүн ийи кырыкыларга төрөдүү
алтыбүтүгү сүрдүк көрүстөтүн дүмүлү-
бат талыа сөүрүбүт.

ССТА-фотохроника.

АБА КӨЛҮӨНЭ БОЙОБУЙ ҮГЭСТЭРИГЭР.

Советский норуот фашистский Германины
исторический кыайыга 33 сыла туолуутунан
сизбэстээн бийиги корреспондент оройуоннаа-
ды Албан зат кулуубун председатели П. Е. Спи-
ридоновы кытта бэсиздэлэстэ.
Онно Петр Егорович маннаны көрсөтө.

Бийиги кулууптук чилиннэре былырын Улуу Ок-
тябрь 60 сыллаах өбидейиан уонна бийыл Ленин-
ский комсомол 60 сааһын туолуутугар бэлэнииниан
сизбэстээн эдэр ыччаты аба көлүөнө бойобуой үгэстэ-
ригэр, байыаннай-патриотический итингэ көккө үлэ-
лэри ыттылар уонна ытталар.

Оройуон охсуукаларыгар төрүтүбүт албан зат
уруоктара, нэһиликтэргэ ытталыбыт ветераннар нэ-
дэлэлэрэ төрөһүннээхтик бардылар. Аба дойдуну
көмүскүүр Улуу сэрин активнай кыттылаахтара
Р. Х. Кривошапкин, И. М. Павлов, Г. Д. Ефимов,
А. А. Дьяконов, Н. А. Петров уо. д. а. ыччаттарга
көрөхсөбүллээх бэсиздэлэри, ахтылаары өгөртөтүлэр,
үүнэр көлүөнөнү советский норуот албан ааттаах бойо-
буой үгэстэригэр итингэ үгүстүк көмөстөтүлэр.

Ветераннар нэһиликтэригэр, албан зат уруоктары-
гар Бахсы, Кытаанах, Хайбахыт, Мугудай нэһиликтэ-
ригэр өлөхтөөх сэрин уонна үлэ ветераннара орду-
к атыннайдык кыттынылар.

Билигин оройуонга Аба дойдуну көмүскүүр Улуу
сэрин 267 кыттылаахтара, ол ийигэр 51 Советский
Союз орденнарынан нагараадалааһыттар бааллар. Ки-
нилэр ыччаты аба көлүөнө бойобуой үгэстэригэр и-
тингэ партиянай уонна комсомольскай төрүтэлэргэ
күннэтэ көмөлөһөдөр: албан зат уруоктары ытты-
лаалар, ыраахан итингэлээх олоһу шефталалар, ал-
бан зат мунууктары төрүтсэлэр, «кыһыл суолдүт-
тарга» көмөлөһөдөр, байыаннай-спортсменнэр ооньуу-
лары быһаччы төрүтсэлэр.

Албан зат кулууба байыаннай үлэтин комсомол райко-
мун, мажорайгы сүрүөх партиянай төрүтэлэри кытта
бииргэ ичиннээн ыттар.

Кулуун чилиннэре БСФСР 60 сыла туолуутунан
сизбэстээн бу дьыл устатыгар чопчу былааннаах,
салааах-сорукаах үлэһиттэр.

«Бийиги Аба дойдуну
көмүскүүр Улуу сэрин
кытаанах, уоттаах сыла-
рыгар, аан дойдуну импе-
риализмнун ударнай кууе-
терин ыгымыларын социа-
лизм тулуйуо дуо, кийи
аймагы фашистский ку-
луттааһынтан быһыа
дуо дьин бөлүрүөс бы-
һаарылыбыт кэмизер,
кыайылыбыт».

Д. И. БРЕЖНЕВ.

КЫАЙЫ ЗНАМЯТЫН АТТЫГАР

(Бүтүттө. Ичин 3 стр. көр).

История «квирата» — отут квадратнай километры кыай-
бат этэ, — дьин этилэр Л. И. Брежнев манна көрдө-
рүүгө туурар «Аттыгыт сир» дьин ичингеттер. — Уонна
кийи эр санаалаах геройдар хааннара ичингит бэл ул-
лугаах да сире төһөөдөр улуу буоларынан улуу этэ.

Бийиги Кыайыбыт өлбөрбөт анал, бийиги улуу
Лениннэ бийигеттэри Сибириннээх Күүстэригэр
албан ааттара — итингик хорсуу быһыыларга.

Музейга В. И. Ленин Октябрьский революция улуу
кыайымыларын көмүскэлтэр маассалары сатаан ту-
руорбүт байыаннай стратег быһымынан көрдөр
«маналаах коллекция муунуулуна. Докумуннар оло-
һоһо кыһыл саллааттарга, матростарга хайдах
төһөбүтүгэр да оһуук көрүстэригэр сүтөрбөтүлэр. Ку-
ларан куннарыга суруллубуттар уонна баччоттэми-
тэр. Ол ичин баран уоннаах сылар ааспыттары
көтө, билигин, хайдахтаах курдук күндүлэри.

Бу ийра географическай карта: онно дойдуну сүүс
ууһуннара баччоттэмигэр, олоһо граждаскай сэрин
сылларыгар Кремльтөн В. И. Ленин байыаннай сүбө-
лэре уонна ийиһилэр, кийи түс байыаннай телеграммал-
лара, ийиһилэр, эрдэлдэллэһиннэре барыталаабыт-

Г АВРИЛ Степанович сэрин Гермогенов сэрин Бохугур нэһи-
лэһинэ «Ийи ыттыга»
колхоз биэр туруу үлэ-
һитэ этэ. Сайынн от
охсор маассыһыан Ам-
ма аба ийиһи хочотун
салаатара, кыһынын сү-

тыттан үрөһүбүт, Под-
шаны босхолоскута, өс-
пийи ардарын — Берлин
пигурмаласкыта. «Бер-
линн ийиһи курдук ал-
дырхайдаах кыргыһы-
ны көрбөтүгүм, онно
мустубут халык ар-
маны, модун техника.

ЭЙЭЛЭЭХ ОЛОБУ ЭРГИТИСПИТЭ

бу көрүүгүгэр, от тир-
пийтэргэ сымдыра.

Армивра 1943 сыл са-
һын кыргыһалыбыта.
Иркутский армивра
ианамыт аттары үүрэн
барыта. Эбэх эр-
дэх, уһун сымдыл-
лаах айаны айаннаа
1944 сыл саас Омский
суоракка тийибиттэр.
Оттон салгыт фронтга
аттаммытара.

Саллаат сирэй сипи-
лин — көтөн Гаврил не-
моцкой-фашистский ха-
лабырдыаттары Ийэ
дойдуну территория-

ны ийэ хараһынан
көтөн сохтутум, кы-
һын өрөгөйө дьин ту-
гун баччоттэмигэр, — дьин кыр-
дыаас саллаат.

Уодаһыннаах сэрин-
төн эргиллэн көтөн ба-
ран Гаврил Степанович
Алма охсуулатыгар за-
хотунан үлэһэбүт.
1948 сыллаахха пенсия-
га тахсыбыт. Ол эрээ-
ри билигин да таах
өлөрбөт, соххотугар үлэ-
лэр.

Гаврил Степанович
көтөн Анастасия Па-
вловна — 9 оло ийэ.
дэх адалара, дьоллоох

дир-көтөн бийиһи-
тара буолаллар. Олоһо-
ро бары үлэ, үөрөх дь-
ло.

Эйэлээх олоһу ийи-
тигэр сал-саадаах тутан
көмүскэлтэ буойун
түһүн сэттэ медал
көтөргөтөр.

П. ВАСИЛЬЕВ.

СНИМКА: Г. С.
Гермогенов.

СУНАЛ ЛИСТОВКА

Ахты

мьята өрдөһөөх этэ) кө-
дөн турар. «Хайа туох-
ха калык» дьин уон-
на калыктын табыла-
батах буоллаа дуо дьин
салааттэмигэр. Огоньнорум
баччот салгыт суох
турда. Дьинбэр да кыр-
бэ. «Алдырхай» дьин
кыратык сибигиһэйдэ.
Дьин онтон ирээтэлэстэ.
«Алдырхай» дьин
ССТА матарыйалаа кал-
бит дьин. Фашистский
Германия сэриннэ са-
ба түспүт. Бара охсуун
уһу. Лениннэа тутан
бүтүрөн эрэллэр дьин.
Титэтин буолла. Ту-
руом баара дуо, таһа
охсон ороннордуун
тийибиттэр, набардаан
бүтэрэ охсубуттар.

ССРС правительств-
о советский норуотка
сурутуун, советский дьон
уу-чууму олоһун ай-
лаабыт итилеровскай
Германия түөнүнү
саба түспүтүн ити сар-
сыйра эрдэ чинчир-
дин саада кумаарыга
листонка онорбунут.
Улоһун бүтүрөн уу-
дусара тахсыбыт,
хайы-үйэ репродуктор.
дар аныларга дьон
мга сиксэ мустубут
итилэр. Москвадан ити
листонка төкөтүн би-
рин диктор Лениннэ
сөт куолаһа дуораһы-
лан эрэр өбүт.

Куорат мала туран
ирээтэллэр. Салгы-инэ
наһаа хойдубут этэ.
Үтүс дьон, оронноттор,
эмэхситтэр итилар
саталарын истөн, э-
атим салааста. «Итилерэ
хаһаан да сөһүгэстэ-
хит суога» дьин дьин,
дьон үмөхтэһин бөгө
буолбуттара.

Бийиги эйэлээх, дьол-
лоох олоһутун айыда-
быт мэр сэрин саала-
һыта итингик этэ.
Г. Г. КУЗЬМИН,
үлэ ветерана.

тара. Революция сирдигэ кыайы туохтан тутулук-
таагар, Советский республиканы бөдөрөгүгү... туох
көмөлөһүгүгэр барытыгар адыс баччоттэмигэр тийэ
ингэ-тоһон кырбэ.

Музей сүһүн, мууруун буларбат! Сүүрбөтүн та-
са саалаар өстүгүдэлээн уонна мраморунан, сүүһү-
лэн тыһылаах экспонаттарынан кийиһилэр уонна
олор хаа биридилэр — Советский Сибириннээх Күүс-
тэр алта уон сыллаах историкаларын тыһынаах стра-
нидалара. Төрөбүт дойдубут ийи сэринлэргэ аатыр-
быт буойуннары ааран сиппэһин, кийилэр хорсуу
быһыыларга аата-ахса суох алдах. Бу дьин хорубу-
батын аныгар бэл салгыт эр санаанан уонна хорсуу
быһыынан аатыллар курдук.

Поэт адыс таба эһит: «Сэрин ийин да медалы, үлэ
ийин да медалы биэр металлтан куталлар!» Онуоха
бу бөртөөхтөй туоһу — Кыйылы Знамятын кытары ик-
ки сүүнэ ийиттэр көмөһөһүтүгэр: биридиллэр — сэр-
ик көмгөр сураһыгыт уон биэр тыһылаахтан та-
са Советский Союз Геройдарын ааттара, оттон аты-
һыгар — үлэһэ хорсуу быһыыларын ийи ССРС орден-
нарынан нагараадалааһыт заводтар, фабрикалар уон-
на үчүрүдүккүлэр коллективтарын ааттара.

Музейга сырттааххына дьиргитиһи долгуйаһын. Тах-
сан ийиттэри кылааһынай саалаһы эргиллэн көрбүк-
күн билбөккө да хааларыт. Оһо, Кыйылы Знамятын
аттыгар, көм даһын кийи эбэх. Ойөөс өтүлэригэр
им-ийи сөһөн пионерлар баччоттаах пахтага турал-
лар. Оттон Ийи ийи 9 күнүгэр, Кыйылы бырааһын-
ныгар, бу поска дьиннээх саллааттар, 1945 сыл муус-
устар 30 күнүгэр бу ыттык знамяны саныыбыт рейхстаг
туолуулар аныһыттар сизбэрэ, туруохтара.

Знамя Улаһана суох, ол эрээри ол күн кийини пла-
нета бүтүнүгү көрбүтэ! Кийи сир бары дьонутар
улуу Кыйылы туһунаа, өр күүтүлүбүт аба туһунан
иитиннөрбүтэ.

Д. ЗАРАПИН.

«Правда» пресс-бюрога.

Чурагчы сэлэннэлэти
олхоттохторугар Марип
Николаевна уонна Тимо-
фей Гаврильевич Тоскин-
нарца Н-скай баймаанай
чаастан бу күндүгэ ма-
нык ис хобооннох махтаа
сурук кэлэ:

«Джана уолаар Фейэр
албан паттан Советский
Соблааннаах Күсүгэр
өккүлэригэр угуу суб-
бастаатгы ыгууула-
нырар, границега ча-
совойдуур аблажынайы
губернук оларорун ту-
куман ийитиннарабыт,
те.

аблажынайы эткада
своа голорорун ийин
кас да тогуи командова-
нис махтаахы мала,
Күмүт Марип Нико-
лаевна уонна Тимофей
Гаврильевич! Үлэни
тагытыр, Джессинилли-
м-лаар, ийэлинек, били-
ги социалистическай
Н-с дойдубутун эрэл-
лээх көүрүккөчүмүн ийи-
тэк таһаарбыккаат ийин
Джана истам махтаа-
бытын биллэрэбит».

Чяас командир
СЕДЫХ.
Полит-улаанит
1941

ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ
рапча, ул. Н. Маркса, 12. Тираж 2946